

Activiteitenbesluit: Lozingen

Februari 2008

Naast de bundeling van algemene regels wordt met het Activiteitenbesluit ook het woud aan lozingsregels geordend. Vele individuele beschikkingen worden vervangen door algemene regels. Daarbij zijn de regels geordend vanuit het gezichtspunt van het bedrijf en niet meer vanuit het gezichtspunt van de overheid.

Dit informatieblad beschrijft de veranderingen in de regelgeving voor lozingen. Het gaat om de vervanging van vergunningen en ontheffingen door algemene lozingsregels en het samenbrengen van de regelgeving op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en de Wet milieubeheer (Wm) in het Activiteitenbesluit.

Bundeling van regels

Met het Activiteitenbesluit is de regelgeving voor lozingen vanuit inrichtingen (bedrijven) samengevoegd. Alle lozingen vanuit bedrijven in oppervlaktewater, bodem en rioolstelsels worden met dit besluit geregeld. Het Activiteitenbesluit is gebaseerd op de Wm en de Wvo, die in 2009 vervangen gaat worden door de Waterwet. Voorheen werden bodemlozingen gereguleerd met het Lozingenbesluit bodembescherming, een besluit op grond van de Wet bodembescherming (Wbb). Met het Activiteitenbesluit worden bodemlozingen geregeld op grond van de Wm en daarmee wordt een stap gezet in de invoering van de regels van de Wbb in de Wm.

Met het Activiteitenbesluit zijn zowel de lozingen vanuit milieuvergunningplichtige bedrijven, als een groot aantal Wvo-vergunningplichtige lozingen vervangen door algemene regels. Ook de rest van deze categorie lozingen komt binnenkort met het, in voorbereiding zijnde, Besluit algemene regels voor lozingen buiten inrichtingen onder algemene regels.

De belangrijkste wijzigingen

- Alle regels voor lozingen vanuit het bedrijf, in oppervlaktewater, bodem en rioolstelsels, zijn gebundeld.
- Bij indirecte lozingen is een onderscheid gemaakt in verschillende soorten rioolstelsels: schoonwater- en vuilwater-riool.
- Veel kleine en kortdurende directe lozingen komen onder algemene regels.
- Aandacht voor 'dunwaterproblematiek' en verankering van het hemelwaterbeleid, zoals dat in 2004 is vastgesteld.
- De bevoegdheidsverdeling tussen bevoegd gezag blijft ongewijzigd, eventuele wijzigingen vinden pas plaats bij vaststelling van de Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Bevoegd gezag

De huidige bevoegdheidsverdeling tussen Wm- en Wvo-bevoegd gezag verandert niet door het Activiteitenbesluit. Lozingen waarop de Wvo van toepassing is en waarvoor de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag is, blijven dat ook onder het Activiteitenbesluit. Bij de wetsvoorstellen voor de Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is wel een wijziging in de bevoegdheidsverdeling voorzien voor de nu nog Wvo-vergunningplichtige indirecte lozingen. Zodra die wetsvoorstellen in werking treden wordt het Activiteitenbesluit daarop aangepast. Bij bodemlozingen dieper dan 10 meter verschuift de bevoegdheid van de provincie naar het bevoegd gezag Wm (meestal gemeente).

Toepassingsgebied

Het Activiteitenbesluit is van toepassing op alle inrichtingen (bedrijven), met uitzondering van bedrijven, die IPPC-plichtig zijn. De Wvo en in de toekomst de Waterwet kennen het begrip inrichtingen niet, maar richten zich op het begrip lozing. Voor de vraag of het Activiteitenbesluit van toepassing is op een lozing, is dus niet zozeer de aard van de lozing van belang als wel de herkomst van die lozing; namelijk binnen of buiten een inrichting. Wat betreft de voorschriften maakt dit echter niet uit. Voor lozingen buiten inrichtingen is een Besluit algemene regels voor lozingen buiten inrichtingen in de maak waarin dezelfde voorschriften staan als in het Activiteitenbesluit. Voor inrichtingen worden zowel de Wvo-vergunningplicht als de ontheffingsregeling op grond van het Lozingenbesluit bodembescherming voor veelvoorkomende lozingen, vervangen door algemene regels in het Activiteitenbesluit. Onder veelvoorkomende lozingen vallen bijvoorbeeld lozingen van huishoudelijk afvalwater, hemelwater, koelwater, bronneringen en saneringen. Ook vervangt het Activiteitenbesluit het Lozingenbesluit Wvo bodemsanering en proefbronnering (zie kader 4), het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater en het Lozingenbesluit bodembescherming voor zover het lozingen vanuit inrichtingen betreft. In het Activiteitenbesluit zijn voor alle mogelijke lozingsroutes algemene regels geformuleerd. Voor weinig verontreinigd afvalwater wordt vanwege de dunwaterproblematiek (zie kader 3), de voorkeur gegeven aan directe lozing op oppervlaktewater of bodem.

Met het Activiteitenbesluit is dus een zeer groot deel van de lozingen vanuit inrichtingen onder algemene regels gebracht. Het in voorbereiding zijnde Besluit algemene regels voor lozingen buiten inrichtingen brengt een groot deel van de nog resterende lozingen onder algemene regels. Deze lozingen worden nu nog met individuele beschikkingen geregeld. Het betreffen Wvo-vergunningplichtige lozingen en lozingen waarvoor nu nog een ontheffing op grond van de Wm of het Lozingenbesluit bodembescherming noodzakelijk is.

Op de grootste groep lozingen, namelijk die vanuit particuliere huishoudens, worden de algemene regels van het besluit Lozing afvalwater huishoudens van toepassing. Dit besluit is tegelijkertijd met het Activiteitenbesluit van kracht geworden.

Op een zeer beperkte groep lozingen zal een individuele beschikking van toepassing blijven. Dat zijn onder andere lozingen vanuit IPPC-bedrijven en lozingen vanuit activiteiten die worden genoemd in bijlage 1 van het Activiteitenbesluit.

Soorten lozingen

Het Activiteitenbesluit maakt impliciet onderscheid tussen directe en indirecte lozingen. Bij directe lozingen wordt het afvalwater direct in het milieu, oppervlaktewater of bodem gebracht. Indirecte lozingen vinden plaats in een rioelstelsel waarmee het afvalwater wordt ingezameld. Indirecte lozingen worden op hun beurt weer onderscheiden in lozingen in een schoonwaterriool – een hemelwaterriool of een ontwateringstelsel – en een vuilwaterriool. Het vuilwaterriool voert het afvalwater af naar een rioelwaterzuiveringsinstallatie, waarna het na zuivering wordt geloosd in het milieu. De eisen die aan lozingen in een schoonwaterriool worden gesteld zijn veelal strenger dan de eisen aan lozingen op het vuilwaterriool. Dit is omdat het afvalwater via een schoonwaterriool direct in het milieu terechtkomt.

De voorschriften voor veel voorkomende lozingen zijn geregeld in hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit en van toepassing op alle inrichtingen met uitzondering van de IPPC-plichtige bedrijven. Dus ook op de vergunningplichtige bedrijven (type C). Voorschriften voor lozingen die geregeld zijn in hoofdstuk 4 zijn alleen van toepassing op inrichtingen die niet vergunningplichtig zijn (type A en B). Uitzondering hierop vormt de activiteit op- en overslag.

De hiervoor gestelde voorschriften in hoofdstuk 4 voor directe lozingen in het oppervlaktewater zijn ook van toepassing op vergunningplichtige inrichtingen. Zij vervangen daarmee de Wvo-vergunningplicht voor deze lozingen. In bepaalde gevallen kan op- en overslag dus vergunningplichtig zijn op grond van de Wm, terwijl voor de Wvo-aspecten de algemene regels van het Activiteitenbesluit van toepassing zijn.

Voor directe lozingen in het oppervlaktewater die ten aanzien van lozingen bijzondere bescherming behoeven bevat het Activiteitenbesluit bij een aantal activiteiten strengere voorschriften. Of de mogelijkheid om bij maatwerkvoorschrift aanvullende eisen te stellen. De bijbehorende ministeriële regeling geeft aan om welke wateren dit gaat. Het stellen van aanvullende eisen is gerechtvaardigd als deze noodzakelijk zijn voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelstellingen.

De systematiek

Het Activiteitenbesluit reguleert activiteiten waarbij het begrip activiteit breed moet worden gezien. Ook het lozen van afstromend hemelwater en het lozen van huishoudelijk afvalwater of koelwater is een activiteit. Het Activiteitenbesluit maakt onderscheid tussen lozingen in een vuilwaterriool en overige lozingen. De overige lozingen - directe lozingen en lozingen op het schoonwaterriool - zijn verboden op grond van het Activiteitenbesluit (artikel 2.2, eerste lid), tenzij expliciet toegelaten in hoofdstuk 3 of 4. Het bevoegd gezag heeft de mogelijkheid om de in het besluit niet expliciet toegestane lozingen met een maatwerkvoorschrift alsnog toe te staan, al dan niet onder voorwaarden.

Lozingen in een vuilwaterriool zijn in beginsel toegestaan. Ook wanneer daarvoor in hoofdstuk 3 of 4 geen expliciete toestemming is gegeven. De zorgplichtbepaling (artikel 2.1) is het toetsingskader of de lozingen waaraan in het besluit geen concrete voorschriften zijn gesteld toelaatbaar zijn. Deze zorgplicht komt overeen met de vangnetbepaling (zie kader 2) die voorheen op alle lozingen op het riool van toepassing was. Wanneer een bedrijf de beste beschikbare technieken (BBT) toegepast heeft zal over het algemeen aan deze criteria worden voldaan.

De lozer heeft de zorgplicht om te beoordelen of een lozing in het vuilwaterriool voldoet aan de criteria. Bij twijfelgevallen overleggen bedrijf en bevoegd gezag wat volgens het principe van de zorgplicht mag worden geloosd en wat niet. Het kan voorkomen dat het bedrijf de lozing als toelaatbaar beoordeelt, maar het bevoegd gezag daar anders over denkt. Hetgeen bijvoorbeeld blijkt bij een handhavingsactie. In die gevallen biedt het Activiteitenbesluit (artikel 2.1, derde lid) de mogelijkheid om de zorgplicht met een maatwerkvoorschrift nader te concretiseren. Als een lozing duidelijk in strijd is met de zorgplicht kan daarop direct worden gehandhaafd. In het Activiteitenbesluit wordt niet per voorschrift expliciet aangegeven wie bij een bepaalde lozing het bevoegd gezag is. Die bevoegdheid volgt uit de algemene bevoegdheidstoeiding volgens de wet (zie kader 1).

Met het Activiteitenbesluit is een begin gemaakt met de éénloket-gedachte, die verder gestalte krijgt door de Wabo. Wm- en Wvo-bevoegd gezag (gemeente en waterkwaliteitsbeheerder) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van het Activiteitenbesluit. Het bedrijf verwacht van de overheid een eenduidig standpunt. Dat de bevoegdheden formeel bij twee verschillende bestuursorganen liggen doet aan die verwachting niets af. De melding wordt naar één van de bestuursorganen toegestuurd (dat zal bijna altijd de gemeente zijn) en die heeft de plicht om relevante stukken door te sturen naar andere bestuursorganen (zie kader 5).

Hemelwaterbeleid

Met het Activiteitenbesluit is ook een deel van het hemelwaterbeleid in de regelgeving opgenomen. Het hemelwaterbeleid is vooral uitgewerkt in de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Hiermee zijn de Wm, de Wet op de waterhuishouding en de Gemeentewet gewijzigd. Lozingen van afstromend hemelwater worden geregeld met algemene regels, opgenomen in een aantal besluiten: het Activiteitenbesluit, het Besluit algemene regels voor lozingen buiten inrichtingen (in voorbereiding), het Besluit lozing afvalwater huishoudens en een besluit voor de landbouwactiviteiten (in voorbereiding).

De houder van het hemelwater heeft de verantwoordelijkheid het hemelwater terug te brengen in het milieu en moet ervoor zorgen dat het hemelwater niet onnodig vervuild raakt. Lozing van afstromend hemelwater op een vuilwaterriool is alleen toegestaan

als een directe lozing of een lozing in een schoonwaterriool en of oppervlaktewater of de bodem niet mogelijk is.

Afstromend hemelwater van bodembeschermende voorzieningen valt niet onder de algemene lijn. Dit wordt geregeld bij de activiteit waar die bodembeschermende voorziening voor bedoeld is. Verontreiniging van dit hemelwater is immers niet onwaarschijnlijk, anders zou geen bodembeschermende voorziening vereist zijn. Met de genoemde wetwijziging heeft de gemeente een aantal verplichtingen en bijbehorende instrumenten gekregen om het gemeentelijke waterbeleid te realiseren. Een daarvan is de verordeningbevoegdheid waarmee de gemeente aanvullende regels kan stellen aan het lozen van (afstromend) hemelwater en overtollig grondwater. Deze verordeningbevoegdheid geldt voor alle lozers in een gemeentelijk gebied en is dus geen individuele beschikking. Het kan dus voorkomen dat er naast de regels in het Activiteitenbesluit voorschriften gelden op grond van de gemeentelijke verordening.

Relatie met voorgaande 8.40-AMvB's

De voorschriften voor indirecte lozingen op grond van de oude 8.40-AMvB-besluiten zijn in het Activiteitenbesluit grotendeels ongewijzigd overgenomen. Een belangrijke uitzondering hierop is het voorschrift over vethoudend afvalwater, bijvoorbeeld bij de activiteit bereiding van maaltijden. Het verplichten van een vetafscheider in situaties waarin toepassing daarvan vereist is om rioolverstoppingen te voorkomen bleek op grond van voorgaande regelgeving in de praktijk slecht uitvoerbaar.

Het Activiteitenbesluit stelt een vetafscheider verplicht bij het lozen van vethoudend afvalwater. Het bevoegd gezag kan met een maatwerkvoorschrift deze verplichting opheffen als behandeling van het vethoudende afvalwater in een afscheider niet doelmatig is. In bestaande situaties waarin geen afscheider aanwezig is wordt er van uitgegaan dat deze ook niet noodzakelijk is om de doelmatige werking van de riolering te beschermen. Immers, het bevoegd gezag had onder de oude regelgeving de mogelijkheid de vetafscheider af te dwingen, en vond dat kennelijk niet nodig. Wanneer bestaande lozing toch bezwaarlijk zou blijken, bestaat de mogelijkheid de vetafscheider alsnog te verplichten. In bestaande situaties verandert er met het Activiteitenbesluit wat dit betreft in beginsel dus niets.

Metingen

Voor lozingen bevat het Activiteitenbesluit geen meetverplichtingen voor bedrijven. Wel worden er grenswaarden gesteld aan de lozingen. Het is aan het bevoegd gezag om metingen uit te voeren om te toetsen of de bedrijven daaraan voldoen. In een enkel geval, bijvoorbeeld bij de metaalkroon, zal een bedrijf genoodzaakt zijn bepaalde metingen uit te voeren om precies te weten aan welke voorschriften het bedrijf moet voldoen. Een eenmalige meting zal meestal voldoende zijn om aan het bevoegd gezag te laten zien tot welke categorie het bedrijf behoort.

1: Bevoegdheidsverdeling tussen waterschap en gemeente

Voor directe lozingen in het oppervlaktewater en op de rioolwaterzuiveringsinstallatie is de waterkwaliteitsbeheerder (het waterschap of Rijkswaterstaat) bevoegd gezag. Voor alle lozingen in de schoonwater- en vuilwaterriolering (indirecte lozingen) en lozingen op of in de bodem is de gemeente bevoegd gezag. Daarnaast is de waterkwaliteitsbeheerder bij wie de rioolwaterzuiveringsinstallatie in beheer is, bevoegd gezag voor een categorie indirecte lozingen op grond van de Wvo (artikel 1, tweede lid). Dit is een beperkt aantal lozingen met een hoge milieurelevantie, ingedeeld in zo'n twintig categorieën. Voor deze categorie indirecte lozingen ziet de waterkwaliteitsbeheerder toe op de goede werking van de zuiveringsinstallatie en op de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater. De gemeente ziet toe op de overige milieuaspecten waaronder de goede werking van de riolering. De regering is voornemens om bij inwerkingtreding van de Wabo en de Waterwet deze dubbele bevoegdheid te laten vervallen.

2: Zorgplicht en vangnetbepaling

Lozingen op de riolering zijn alleen toegestaan als daarmee de doelmatige werking van de riolering en de zuiveringstechnische werken niet nadelig wordt beïnvloed en de lozing geen nadelige gevolgen heeft voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Voorbeelden van overduidelijke strijdigheid met de zorgplicht zijn bijvoorbeeld het lozen van olie in het riool en het lozen van huishoudelijk afvalwater of ander vervuild afvalwater in een schoonwaterriool.

4: Lozingen als gevolg van bodemsaneringen en bronneringen

In het Activiteitenbesluit zijn regels opgenomen voor lozingen ten gevolge van saneringen en bronneringen. Deze lozingen vinden meestal buiten inrichtingen plaats, maar niet altijd. Vandaar dat in het Activiteitenbesluit voorschriften hiervoor zijn opgenomen. Voor lozingen van saneringen vanuit inrichtingen vervangt het Activiteitenbesluit het Lozingenbesluit Wvo bodemsanering en proefbronnering en heeft tegelijkertijd een bredere strekking. Alle lozingsroutes worden met het Activiteitenbesluit geregeld, terwijl in het voorgaande besluit alleen een deel van de indirecte lozingen was geregeld.

3: 'Dun' waterproblematiek

Het gedifferentieerd omgaan met afvalwaterstromen is een onderdeel van het hemelwaterbeleid. Hierbij wordt het begrip 'dun' water gebruikt. Dun water is licht verontreinigd afvalwater. Het is soms niet schoon genoeg om zonder maatregelen direct in het milieu te brengen, maar ook niet vervuild genoeg om af te voeren naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Daar zou het water er vuiler uitkomen dan het erin gaat. De beleidsmatige voorkeur is om dit afvalwater, eventueel na een zuiveringsstap, dicht bij de bron terug in het milieu te brengen.

5: Bedrijf doet één melding, overheid stuurt zo nodig door

In het Activiteitenbesluit wordt ingespeeld op de één-loket gedachte. Het bedrijf kan zich bij elke overheid melden en die overheid moet er achter dat loket voor zorgen dat de melding ook bij andere belanghebbende bestuursorganen terechtkomt. In de praktijk betekent het, dat het bevoegd gezag dat de melding binnenkrijgt zich af moet vragen of de melding ook voor andere bestuursorganen in hun rol als bevoegd gezag van belang is. En als dat het geval is, is dat bevoegd gezag verplicht de melding zo spoedig mogelijk door te sturen naar die andere bestuursorganen.

De melding zal meestal bij een gemeente binnenkomen. Om het proces te vereenvoudigen zal het ICT-systeem bij de melding aan de gemeente aangeven dat de melding moet worden doorgestuurd naar de waterbeheerder als er sprake is van lozingen, waarvoor die waterbeheerder bevoegd gezag is. Waterbeheerders krijgen zo'n mededeling niet en moeten dus zelf alert zijn of de melding moet worden doorgestuurd.

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

Meer informatie

De informatie in dit factsheet is ontleend aan de tekst van het Activiteitenbesluit van oktober 2007 en de bijbehorende ministeriele regeling van november 2007. De beschreven informatie is geen volledige weergave van het Activiteitenbesluit. Er kunnen dan ook geen rechten aan worden ontleend. Meer informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op www.vrom.nl/activiteitenbesluit.

Overheden kunnen terecht bij de helpdesk van InfoMil, via de website www.infomil.nl of telefonisch via 070 373 55 75. Bedrijven kunnen voor meer informatie terecht bij hun koepelorganisatie. Alle thema- en branchegerichte factsheets die gemaakt zijn rondom het Activiteitenbesluit zijn digitaal beschikbaar op de websites van het ministerie van VROM (www.minvrom.nl) en InfoMil (www.infomil.nl)

In deze serie

Informatiebladen zijn er onder andere over de onderwerpen: het Activiteitenbesluit; ICT; Lucht; Opslag van stoffen. Daarnaast wordt gewerkt aan nieuwe factsheets en zijn er branchespecifieke bladen voor onder andere Horeca, Woon- en verblijfsgebouwen, en Zeefdrukkerijen.

In samenwerking met:

Ministerie van Verkeer en Waterstaat